

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) योग

परीक्षा : डिसेंबर – २०२३

द्वितीय वर्ष

सत्र – ३

विषय:– योगतत्त्वज्ञान (भाग-३) (YC – 301 / YC-3011)

D1

60:40

Batch – 2018-19/2019-

20/2020-21/2021-

22/2022-23

दिनांक : १२/१२/२०२३

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)
- १) सांख्यांनी केलेले तत्त्वाचे वर्गीकरण सांगा.
 - २) विपश्यना ध्यानाचे वर्णन करा.
 - ३) नादाचे मूळ घटक स्पष्ट करा.
 - ४) जपाचे प्रकार सांगा.
 - ५) तैत्तरीय उपनिषदानुसार पंचकोष संकल्पना स्पष्ट करा.
 - ६) १९ मुखे व ७ अंगे स्पष्ट करा.
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)
- १) पंचज्ञानेंद्रिय, पंचतन्मात्रा व पंचमहाभूते यांचा परस्पर संबंध लिहा.
 - २) जैनदर्शनानुसार सम्यक चरित्र लिहा.
 - ३) नादब्रह्माच्या अवस्था सांगा.
 - ४) आत्म्याचे ओंकाररूप स्पष्ट करा.
- प्र.३. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)
- १) त्रिगुण
 - २) रत्नत्रय
 - ३) जपाचे घटक
 - ४) कठोपनिषदातील रथाचे रूपक

Translation in English

SUB – Yoga Philosophy (Part-3) (YC – 301/ YC-3011)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
 - 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
-

Q.1. Answer the following questions in detail (Any four) (40)

- 1) State the classification of Sankhya philosophy principles.
- 2) Describe Vipassana meditation.
- 3) Explain the basic components of Naad (sound).
- 4) State the types of Japa.
- 5) Explain Pancha Kosha concept according to Taittiriya Upanishad.
- 6) Explain 19 Mukha (face) and 7 Anga (limbs).

Q.2. Answer the following questions in short (Any Two) (10)

- 1) Write the interrelationship of Panch Gyanendriya, Pancha Tanmatra and Pancha Mahabhoota.
- 2) Explain Samyak Charitra according to Jain philosophy.
- 3) Explain the states of Nadbrahma.
- 4) Explain Omkarrupa of Atma (soul).

Q.3. Write Short Notes (Any Two) (10)

- 1) Trigun
 - 2) Ratnatraya
 - 3) Components of Japa (chanting)
 - 4) Allegory of the Chariot in the Kathopanishad
-